DOMSTOLENS DOM (Femte Afdeling)
5. marts 1998 *

I sag C-194/96,

angående en anmodning, som Bundessozialgericht (Tyskland) i medfør af EF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag,

Hilmar Kulzer

mod

Freistaat Bayern,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af artikel 2, stk. 3, artikel 73 og artikel 77 i Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet, som ændret og ajourført ved Rådets forordning (EØF) nr. 2001/83 af 2. juni 1983 (EFT L 230, s. 6), og som ændret ved Rådets forordning (EØF) nr. 3427/89 af 30. oktober 1989 (EFT L 331, s. 1), og derefter ved Rådets forordning (EØF) nr. 1247/92 af 30. april 1992 (EFT L 136, s. 1),

har

* Processprog: tysk.

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, C. Gulmann, og dommerne J. C. Moitinho de Almeida, D. A. O. Edward (refererende dommer), J.-P. Puissochet og P. Jann,

generaladvokat: N. Fennelly
justitssekretær: ekspeditionssekretær H. A. Rühl,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

— Hilmar Kulzer ved advokat Michael Kaplitz, Schwandorf

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved juridisk konsulent Peter Hillenkamp, som befuldmægtiget,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at Kommissionen har afgivet mundtligt indlæg i retsmødet den 16. september 1997,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 23. oktober 1997,

afsagt følgende

Dom

1 Ved kendelse af 30. april 1996, indgået til Domstolen den 10. juni 1996, har Bundessozialgericht i medfør af EF-traktatens artikel 177 stillet to præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen af artikel 2, stk. 3, artikel 73 og artikel 77 i

Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet, som ændret og ajourført ved Rådets forordning (EØF) nr. 2001/83 af 2. juni 1983 (EFT L 230, s. 6), og som ændret ved Rådets forordning (EØF) nr. 3427/89 af 30. oktober 1989 (EFT L 331, s. 1), og senere ved Rådets forordning (EØF) nr. 1247/92 af 30. april 1992 (EFT L 136, s. 1, herefter »forordningen«).

2 Spørgsmålene er blevet rejst under en retssag mellem Hilmar Kulzer og Freistaat Bayern vedrørende tildeling af børnetilskud for hans forsørgelsesberettigede barn.

Fællesskabsretten

3 Fjerde og femte betragtning til forordning nr. 1408/71 i dens oprindelige version (EFT 1971 II, s. 366) lyder som følger:

»Som følge af de betydelige forskelle, der består mellem de enkelte medlemsstater med hensyn til den kreds af personer, som omfattes af lovgivningen i disse stater, må det foretrækkes at lægge det princip til grund, at forordningen finder anvendelse på samtlige statsborgere i medlemsstaterne, der er forsikret under de sociale sikringsordninger for arbejdstagere.

Reglerne om koordination af de enkelte medlemsstaters lovgivning om social sikring indgår som et led i den frie bevægelighed for arbejdstagere, der er statsborgere i medlemsstaterne, og skal således bidrage til en forbedring af arbejdstagernes levestandard og beskæftigelsesvilkår; reglerne skal sikre, at der inden for Fællesskabet gives samtlige statsborgere i medlemsstaterne ligebehandling efter de enkelte medlemsstaters lovgivning, og at arbejdstagerne og deres ydelsesberettigede pårørende opnår ret til sociale sikringsydelser, uanset deres arbejds- eller bopælssted.«

4 Forordningens artikel 1, litra a), bestemmer, at i forordningen

»a) betyder udtrykkene 'arbejdstager' og 'selvstændig erhvervsdrivende' henholdsvis enhver person:

i) der er forsikret i henhold til en tvungen forsikring eller en frivillig fortsat forsikring mod en eller flere risici, der svarer til de sikringsgrene, som indgår i en social sikringsordning for arbejdstagere eller selvstændige erhvervsdrivende

ii) der inden for rammerne af en social sikringsordning for samtlige indbyggere eller for hele den erhvervsmæssigt beskæftigede del af befolkningen er tvungent forsikret mod en eller flere risici, der svarer til de sikringsgrene, på hvilke denne forordning finder anvendelse:

— når det efter vedkommende sikringsordnings administrations- eller finansieringsmetode er muligt at identificere den pågældende som arbejdstager eller selvstændig erhvervsdrivende, eller

— i mangel af sådanne kriterier, når den pågældende er forsikret i henhold til en tvungen forsikring eller en frivillig fortsat forsikring mod en af de i bilag I opregnede risici inden for rammerne af en ordning for arbejdstagere eller selvstændige erhvervsdrivende eller af en ordning omhandlet under nr. iii), eller, såfremt en sådan ordning ikke findes i vedkommende medlemsstat, når den pågældende svarer til definitionen i bilag I

iii) der inden for rammerne af en ensartet social sikringsordning oprettet for hele landbrugsbefolkningen efter de i bilag I fastsatte kriterier er forsikret i henhold til en tvungen forsikring mod flere risici svarende til de sikringsgrene, på hvilke denne forordning finder anvendelse

iv) der inden for rammerne af en social sikringsordning oprettet for arbejdstagere, for selvstændige erhvervsdrivende, for samtlige indbyggere eller for visse kategorier af indbyggere i en medlemsstat, er frivilligt forsikret mod en eller flere risici svarende til de sikringsgrene, på hvilke denne forordning finder anvendelse,

— når den pågældende udøver lønnet virksomhed eller selvstændig virksomhed, eller

— når den pågældende tidligere har været tvungent forsikret mod samme risiko inden for rammerne af en ordning for arbejdstagere eller selvstændige erhvervsdrivende i den samme medlemsstat.«

5 Ifølge forordningens artikel 1, litra j), første afsnit, »betyder udtrykket 'lovgivning' i forhold til enhver medlemsstat bestående og fremtidige love, administrative forskrifter, vedtægtsmæssige bestemmelser og alle andre gennemførelsesregler vedrørende de i artikel 4, stk. 1 og 2, nævnte sociale sikringsgrene eller sikringsordninger eller de i artikel 4, stk. 2a, omhandlede særlige ikke-bidragspligtige ydelser«.

6 Forordningens artikel 2, stk. 1 og 3, bestemmer:

»1. Denne forordning finder anvendelse på arbejdstagere og selvstændige erhvervsdrivende, som er eller har været omfattet af lovgivningen i en eller flere medlemsstater, og som er statsborgere i en af disse stater, eller er statsløse eller flygtninge bosat på en medlemsstats område, samt på deres familiemedlemmer og efterladte.

...

3. Denne forordning finder anvendelse på tjenestemænd og på personer, der efter den lovgivning, som skal anvendes, ligestilles med tjenestemænd, for så vidt de pågældende er eller har været omfattet af en medlemsstats lovgivning, på hvilken denne forordning finder anvendelse.«

7 Forordningens artikel 4, stk. 4, bestemmer:

»4. Denne forordning finder hverken anvendelse på offentlig social og sundhedsmæssig forsorg eller på ordninger til fordel for ofre for krig eller dens følger eller på særlige ordninger for tjenestemænd og dermed ligestillede personer.«

8 Ifølge forordningens artikel 73 har en arbejdstager eller en selvstændig erhvervsdrivende, der er omfattet af en medlemsstats lovgivning, for de af sine familiemedlemmer, der er bosiddende på en anden medlemsstats område, i princippet ret til familieydelser efter lovgivningen i førstnævnte stat, som om de pågældende var bosiddende på dennes område.

9 Forordningens artikel 77, stk. 2, litra a), bestemmer:

»2. Ydelserne skal udredes efter følgende regler, uanset i hvilken medlemsstat pensionisten (rentemodtageren) eller børnene er bosat:

a) en person, der kun har ret til pension eller rente efter lovgivningen i én medlemsstat, modtager ydelserne efter lovgivningen i den medlemsstat, som er kompetent med hensyn til pensionen eller renten.«

10 Forordningens bilag I, afsnit I, afdeling C (Tyskland), har følgende ordlyd:

»Såfremt en tysk institution er kompetent institution for tilkendelse af familieydelser i overensstemmelse med forordningens afsnit III, kapitel 7, anses i henhold til forordningens artikel 1, litra a), nr. ii):

a) som arbejdstager, enhver person, der er tvungent forsikret mod arbejdsløshed, eller som i forbindelse med denne forsikring modtager kontantydelser fra sygeforsikringen eller dertil svarende ydelser

b) som selvstændig erhvervsdrivende, enhver person, der udøver selvstændig virksomhed, og som skal:

— lade sig forsikre eller yde bidrag til alderdomsforsikring under en ordning for selvstændige erhvervsdrivende

eller

— lade sig forsikre under den tvungne pensionsforsikring.«

Tysk lovgivning

11 § 1, stk. 1, nr. 1, i Bundeskindergeldgesetz af 14. april 1964 i den ændrede version af 21. januar 1986 (forbundslov om tilskud til børn, der forsørges, BGBl. I, s. 222, herefter »BKGG«) bestemmer, at personer, der har bopæl eller sædvanligt

opholdssted i Tyskland, har ret til børnetilskud for deres børn og hermed ligestillede personer i medfør af lovens § 2, stk. 1.

12 Ifølge § 2, stk. 5, i BKGG kommer børn, der hverken har bopæl eller sædvanligt opholdssted i Tyskland, ikke i betragtning med henblik på beregningen af børnetilskud.

Hovedsagen

13 Hilmar Kulzer, der er tysk statsborger, bor i Tyskland og modtager som pensioneret polititjenestemand pension fra Freistaat Bayern. Han er far til Stefanie, der er født i 1974, og som siden 1983 har boet i Frankrig sammen med sin mor, der var fransk statsborger og skilt fra Kulzer. Efter moderens død i 1987 har Stefanie fortsat boet i Frankrig hos sine franske bedsteforældre. Hun har gennemført sin skoleuddannelse i Frankrig og har i skoleferierne regelmæssigt besøgt sin far, som altid har betalt hendes udgifter til uddannelse og underhold. Kulzer har over for de tyske myndigheder afgivet en erklæring om sekundær bopæl for sin datter. De franske myndigheder har aldrig betalt børnetilskud til ham.

14 I oktober 1988 indgav Kulzer ansøgning til Freistaat Bayern om udbetaling af børnetilskud for datteren Stefanie i henhold til BKGG. Denne ansøgning blev afslået den 27. juli 1989, og hans klage herover blev afvist den 5. december 1989.

15 Kulzer anfægtede disse afgørelser ved et søgsmål, men fik ikke medhold, hvorefter han appellerede til Landessozialgericht, som stadfæstede førsteinstansens dom med den begrundelse, at hans datter boede i Frankrig. Appelretten fandt, at det hverken som følge af den af Kulzer afgivne erklæring om sekundær bopæl eller på grundlag af hans datters regelmæssige besøg i skoleferierne kunne antages, at bopælsbetingelsen i henhold til BKGG var opfyldt. Retten fandt endvidere, at Kulzer ikke

kunne støtte ret på forordningens artikel 73, da han som pensionist hverken var arbejdstager i forordningens artikel 1's forstand eller tjenestemand i forordningens artikel 2, stk. 3's forstand. Forordningens artikel 77, stk. 2, kunne heller ikke finde anvendelse, fordi der ikke var nogen forbindelse mellem ydelse af børnetilskud i medfør af BKGG og modtagelsen af en pension.

16 Kulzer indbragte herefter en revisionsanke for Bundessozialgericht til prøvelse af denne afgørelse. Han har for Bundessozialgericht navnlig gjort gældende, at han som pensioneret tjenestemand med hjemmel i forordningens artikel 73 også er berettiget til børnetilskud i medfør af BKGG.

17 Bundessozialgericht har herefter udsat sagen og forelagt Domstolen følgende to præjudicielle spørgsmål:

»1. a) Finder forordning (EØF) nr. 1408/71, navnlig dens artikel 73, også anvendelse, når ikke den ydelsesberettigede selv (navnlig en arbejdstager eller selvstændig erhvervsdrivende), men derimod det barn, for hvem der ansøges om familieydelser, har gjort brug af retten til fri bevægelighed inden for Det Europæiske Fællesskab?

b) Har det herved betydning, om den anden forælder, der er flyttet til en anden medlemsstat med barnet, indtil sin død var beskæftiget dér som arbejdstager eller selvstændig erhvervsdrivende?

2. Såfremt spørgsmål 1 besvares bekræftende:

Er en pensioneret polititjenestemand 'tjenestemand' i henhold til artikel 2, stk. 3, i forordning (EØF) nr. 1408/71?«

18 Det fremgår af forelæggelseskendelsen, at nærværende sag rejser to spørgsmål, det første vedrørende forordningens artikel 73 og det andet vedrørende artikel 77.

Spørgsmålet vedrørende forordningens artikel 73

19 Den nationale ret ønsker i første række nærmere bestemt oplyst, om forordningens artikel 73, sammenholdt med bestemmelserne i forordningens bilag I, afsnit I, afdeling C, i forbindelse med udbetaling af børnetilskud efter tysk lovgivning skal fortolkes således, at den omfatter en person, der er tysk statsborger, og som i medfør af tysk lovgivning oppebærer en ydelse ved alderdom som pensioneret tjenestemand, såfremt den pågældende udelukkende har arbejdet i den medlemsstat, hvor han er statsborger, og hans forsørgelsesberettigede barn har skiftet bopæl inden for Fællesskabet sammen med hans forhenværende ægtefælle.

20 Subsidiært spørger den nationale ret Domstolen, om det i en sådan situation har betydning, at den pågældendes forhenværende ægtefælle i den medlemsstat, som hun er flyttet til, har udøvet virksomhed som arbejdstager eller selvstændig erhvervsdrivende i forordningens artikel 1, litra a)'s forstand.

21 Med henblik på besvarelsen af disse spørgsmål skal det først undersøges, om en person som sagsøgeren i hovedsagen, der er pensioneret tjenestemand, og som udelukkende har arbejdet i den medlemsstat, hvor han er statsborger, er omfattet af forordningens anvendelsesområde, såfremt hans forsørgelsesberettigede barn har skiftet bopæl inden for Fællesskabet sammen med hans forhenværende ægtefælle.

22 Forordningens personelle anvendelsesområde fastlægges i artikel 2, der findes i afsnit I, som har overskriften »Almindelige bestemmelser«.

23 Ifølge artikel 2, stk. 1, finder forordningen bl.a. anvendelse på »arbejdstagere og selvstændige erhvervsdrivende, som er eller har været omfattet af lovgivningen i en eller flere medlemsstater, og som er statsborgere i en af disse stater«.

24 I dom af 31. maj 1979, Pierik (sag 182/78, Sml. s. 1977, præmis 4), har Domstolen fastslået, at begrebet »arbejdstager« er generelt og således omfatter enhver, der, uanset om han er erhvervsmæssigt beskæftiget, har status som forsikret i henhold til en eller flere medlemsstaters lovgivning om social sikring. Heraf følger, at personer, som er berettiget til pension eller rente efter lovgivningen i en eller flere medlemsstater, selv om de ikke er erhvervsmæssigt beskæftiget, er omfattet af forordningens bestemmelser om »arbejdstagere« som følge af deres tilknytning til en social sikringsordning, medmindre der er fastsat særlige bestemmelser for deres vedkommende.

25 Det bestemmes i artikel 2, stk. 3, i forordningen, at denne også finder anvendelse på tjenestemænd, for så vidt de er eller har været omfattet af en medlemsstats lovgivning, som forordningen finder anvendelse på. Efter traktatens ordning anses tjenestemænd for arbejdstagere (jf. dom af 24.3.1994, sag C-71/93, Van Poucke, Sml. I, s. 1101, præmis 17).

26 Af de samme grunde, som Domstolen anførte, da den i den ovennævnte Pierik-dom fastslog, at begrebet »arbejdstager« også omfatter pensionerede arbejdstagere, må begrebet »tjenestemand«, der findes i en generel bestemmelse, som fastlægger forordningens personelle anvendelsesområde, forstås som omfattende pensionerede tjenestemænd, der ikke længere er erhvervsmæssigt beskæftiget, for så vidt de er eller har været omfattet af en medlemsstats lovgivning, som forordningen finder anvendelse på.

27 Vedrørende den omstændighed, at den person, der omhandles i det præjudicielle spørgsmål, aldrig selv har skiftet bopæl inden for Fællesskabet, skal det for det første bemærkes, at det i fjerde betragtning til forordning nr. 1408/71 i dens oprin-

delige version anføres, at »som følge af de betydelige forskelle, der består mellem de enkelte medlemsstater med hensyn til den kreds af personer, som omfattes af lovgivningen i disse stater, må det foretrækkes at lægge det princip til grund, at forordningen finder anvendelse på samtlige statsborgere i medlemsstaterne, der er forsikret under de sociale sikringsordninger for arbejdstagere«.

28 Ifølge forordningens artikel 1, litra a), betyder udtrykkene »arbejdstager« og »selvstændig erhvervsdrivende« i øvrigt »enhver person«, uden undtagelse, der er forsikret i henhold til en af de sociale sikringsordninger, der er nævnt i denne artikel, mod de risici og på de betingelser, som er nævnt i denne bestemmelse (jf. i denne retning dom af 3.5.1990, sag C-2/89, Kits van Heijningen, Sml. I, s. 1755, præmis 9). Det følger ligeledes af artikel 2, stk. 1 og 3, at forordningen finder anvendelse på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og tjenestemænd, som er eller har været omfattet af lovgivningen i en enkelt medlemsstat.

29 Endvidere fastslog Domstolen i dom af 9. december 1965, Singer (sag 44/65, Sml. 1965-1968, s. 137, på s. 139 og 140, org. ref.: Rec. s. 1191, på s. 1198 og 1199), at artikel 52 i Rådets forordning nr. 3 (JO 1958, nr. 30, s. 561) gjaldt for alle personer, som oppebar ydelser efter lovgivningen i en medlemsstat, og at begrebet »arbejdstager« følgelig ikke var begrænset til alene at omfatte vandrende arbejdstagere i streng forstand eller arbejdstagere, som skifter opholdssted i forbindelse med udøvelsen af deres arbejde.

30 Endelig fremgår det af femte betragtning til forordning nr. 1408/71 i dens oprindelige version, at reglerne i forordningen om koordination af de enkelte medlemsstaters lovgivning om social sikring også omfatter den situation, at arbejdstagerens familiemedlemmer flytter inden for Fællesskabet.

31 En person som sagsøgeren i hovedsagen, der er pensioneret tjenestemand, og som udelukkende har arbejdet i den stat, hvor han er statsborger, er følgelig omfattet af

forordningens personelle anvendelsesområde, såfremt hans forsørgelsesberettigede barn har skiftet bopæl inden for Fællesskabet sammen med hans forhenværende ægtefælle, såfremt tjenestemanden er eller har været omfattet af en medlemsstats lovgivning, som forordningen finder anvendelse på.

32 Det er herefter ikke nødvendigt at undersøge, hvorvidt det har betydning, om sagsøgerens forhenværende ægtefælle udøvede virksomhed som lønmodtager eller selvstændig erhvervsdrivende, efter at hun havde skiftet bopæl inden for Fællesskabet.

33 Det skal herefter undersøges, om en sådan person kan støtte ret på forordningens artikel 73 med henblik på at oppebære børnetilskud i henhold til de tyske bestemmelser.

34 Selv om forordningens artikel 73 ikke udtrykkeligt omhandler tjenestemænd, må en person som sagsøgeren i hovedsagen principielt ligestilles med arbejdstagere, der omhandles i forordningens artikel 1, litra a), eftersom tjenestemænd, således som det fremgår af præmis 25 i nærværende dom, efter traktatens ordning anses for arbejdstagere.

35 Begrebet »arbejdstager«, der anvendes i forordningens artikel 73, er defineret i artikel 1, litra a). Denne definition viger imidlertid i forhold til definitionen i forordningens bilag I, afsnit I, afdeling C, såfremt den kompetente institution for tilkendelse af familieydelser i overensstemmelse med forordningens afsnit III, kapitel 7, er tysk.

36 Det fremgår således af selve ordlyden af bilaget, som der henvises til i forordningens artikel 1, litra a), nr. ii), at kun arbejdstagere og selvstændige erhvervsdrivende, der er tvungent forsikret inden for rammerne af en af de dér nævnte ordninger, har krav på tyske børnetilskud i medfør af forordningens afsnit III, kapitel 7 (dom af 12.6.1997, sag C-266/95, Merino García, Sml. I, s. 3279, præmis 24).

37 Det ville under disse omstændigheder være i strid med bestemmelserne i bilag I, såfremt en pensioneret tjenestemand som sagsøgeren i hovedsagen kunne påberåbe sig forordningens artikel 73 med henblik på at oppebære tyske børnetilskud under henvisning til, at tjenestemænd generelt skal ligestilles med arbejdstagere.

38 I lyset af det anførte skal spørgsmålet vedrørende forordningens artikel 73 besvares med, at denne bestemmelse, sammenholdt med bestemmelserne i forordningens bilag I, afsnit I, afdeling C, i forbindelse med udbetaling af børnetilskud efter tysk lovgivning skal fortolkes således, at den ikke omfatter en person, der er tysk statsborger, og som i medfør af tysk lov oppebærer en ydelse ved alderdom som pensioneret tjenestemand, såfremt den pågældende udelukkende har arbejdet i den medlemsstat, hvor han er statsborger, og hans forsørgelsesberettigede barn har skiftet bopæl inden for Fællesskabet sammen med hans forhenværende ægtefælle.

Spørgsmålet vedrørende forordningens artikel 77

39 Under hensyn til omstændighederne i hovedsagen skal det — med henblik på at give den nationale ret en så vidt muligt fuldstændig og brugbar besvarelse — undersøges, om forordningens artikel 77, stk. 2, litra a), skal fortolkes således, at den, således som Kommissionen har anført, omfatter en person som sagsøgeren i hovedsagen, der oppebærer en pension i henhold til en særlig ordning for tjenestemænd og dermed ligestillede personer.

40 I dom af 8. marts 1979, Lohmann (sag 129/78, Sml. s. 853), fastslog Domstolen, at udtrykket »lovgivning«, der bruges i forordningens artikel 77, stk. 2, litra a), har den rækkevidde, som er fastlagt i forordningens artikel 1, litra j). Bestemmelsen omfatter derfor ikke love, administrative forskrifter, vedtægtsmæssige bestemmelser eller andre regler vedrørende de ydelseskategorier, der nævnes i forordningens artikel 4, stk. 4, herunder bl.a. særlige ordninger for tjenestemænd og dermed ligestillede personer.

41 Denne konklusion udelukker imidlertid ikke, at en person, der oppebærer en pension i henhold til en særlig ordning for tjenestemænd og dermed ligestillede personer, kan påberåbe sig forordningens artikel 77, stk. 2, litra a), såfremt den pågældende tillige modtager en anden ydelse ved alderdom, der omhandles i denne bestemmelse. På grundlag af sagens akter kan det dog ikke fastslås, om dette er tilfældet for sagsøgeren i hovedsagen.

42 Spørgsmålet vedrørende forordningens artikel 77, stk. 2, litra a), skal herefter besvares med, at denne bestemmelse skal fortolkes således, at den ikke omfatter en person, der alene oppebærer en pension i henhold til en særlig ordning for tjenestemænd og dermed ligestillede personer.

Sagens omkostninger

43 De udgifter, der er afholdt af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt af Bundessozialgericht ved kendelse af 30. april 1996, for ret:

1) **Artikel 73 i Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet, som ændret og ajourført ved Rådets forordning (EØF) nr. 2001/83 af 2. juni 1983, som ændret ved Rådets forordning (EØF) nr. 3427/89 af 30. oktober 1989, og senere ved Rådets forordning (EØF) nr. 1247/92 af 30. april 1992, sammenholdt med bestemmelserne i forordningens bilag I, afsnit I, afdeling C, skal i forbindelse med udbetaling af børnetilskud efter tysk lovgivning fortolkes således, at den ikke omfatter en person, der er tysk statsborger, og som i medfør af tysk lovgivning oppebærer en ydelse ved alderdom som pensioneret tjenestemand, såfremt den pågældende udelukkende har arbejdet i den medlemsstat, hvor han er statsborger, og hans forsørgelsesberettigede barn har skiftet bopæl inden for Fællesskabet sammen med hans forhenværende ægtefælle.**

2) **Artikel 77, stk. 2, litra a), i forordning nr. 1408/71, som ændret, skal fortolkes således, at den ikke omfatter en person, der alene oppebærer en pension i henhold til en særlig ordning for tjenestemænd og dermed ligestillede personer.**

Gulmann Moitinho de Almeida Edward

Puissochet Jann

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 5. marts 1998.

R. Grass C. Gulmann

Justitssekretær Formand for Femte Afdeling